

kunde faaes, naar Tid gaves til en Afsløsning af alt Fæstegods i Genhold til Loven af 19de Februar 1861, altsaa at der ikke skulde kunne erhverves Mere end $\frac{1}{10}$ af den hele Fæstebondejord til Brug for Godseierne som Hovedgaardsjord, hvad enten denne Paragraph blev vedtagen eller ikke. Efterat Loven af 1861 er given, har man i Principet givet Affald paa en Tiendedeel af Fæstegodsset, og det gjorde man dengang, fordi man troede, at den nævnte Lov skulde medføre en Siffring for Fæstebondestanden; man gjorde dengang dette Offer for at betrygge Fæstene. Desværre er Hensigten ikke bleven naaet, idet man seer, at adskillige Godseiere siden den Tid have ophørt med at bortfæste Bondejord og istedet derfor have bortforpagtet den i Genhold til en gammel Lovbestemmelse, som igjen er bleven fremdragen og har faaet en ikke ussælsk Virksomhed. Skridtet er imidlertid gjort, og der opgives altsaa ikke noget Nytt ved her at optage § 14; men jeg har efter Raadforsel med den ærede Forslagsstiller opstillet Forslaget saaledes, at man paa den ene Side opretholder Bestemmelsen i § 2 af Lov af 19de Februar 1861 og paa den anden Side den Bestemmelse, som han havde indsat i sit Lovforslags § 14, samt derhos med den Indskrænkning for visse Stiftelsefs Bestyrelser, som blev vedtagen her i Thinget forud for Paragraphens Forfæstelse. Jeg kommer derpaa til mit Forslag under Nr. 19 om, at sidste Stykke af § 13 skal udgaae. Ærede Medlemmer ville erindre, at dette Stykke giver Besiddere af Lehn, Stamhuse eller Fideicommisser en Bemyndigelse til at opkjøbe Fæstejord for Fideicommisscapitaler, altsaa til at danne en ny Art af Jordegods. Det er ikke ubetydelige Capitaler, hvorom her er Tale, thi der er jo Fideicommisser, som have over 1 Million Rigsdaler i Fideicommisscapital. Jeg erindrer ikke nøie, hvorledes Forholdet stiller sig i det Hele taget, men jeg erindrer dog nok til at vide, at hvis dette Stykke ikke udstemmes, har man, idet man med den ene Haand ikke synes at ville befordre, at de mindre Besidderes Antal formindres, med den anden Haand opfordret til at anvende Capitaler, som ellers ikke kunde anvendes dertil, til ved Opkjøb at samle

Jordegods paa een Haand, men det er efter min Mening selvmodsigende i en Lov som denne. Derfor vil jeg tilraade, at man bortkaster den nævnte Bestemmelse; men naar jeg nu foreslaaer dette, vil man paa den anden Side see, at jeg ved andre Forslag har viist, at man ikke med Sandhed skal kunne sige, at jeg ikke ligesaa godt har Diet aabent for den ene Parts Interesse i denne Sag som for den andens. — Til Forslaget under Nr. 25, som er stillet af Udvalget, har jeg paa Grund af den særegne Stilling, jeg nævnte, stillet nogle Underændringsforslag. Hvis det ærede Medlem for Præsto Amts 1ste Valgkreds (Scavenius) er tilstede, vil jeg bede ham lægge Mærke til, hvad jeg her har at sige. Jeg troer, at det første af mine Underændringsforslag ikke er andet end en Redactionsændring. Da nemlig det ærede Medlem som Ophavsmand til den Bestemmelse, der findes i Forslaget under Nr. 25, udviklede den, forekom det mig, at han yttrede, at naar der stod: „Hvor under en Gaards Jorder findes Kalk- eller andet Brud“, var hans Mening ikke nogen anden end den, at der ogsaa virkelig skulde være et saadant Brud i Virksomhed. Dette troer jeg var Forslagsstillerens Mening, og hvis det er saa, gaaer mit Forslag altsaa kun ud paa en Dydeliggjørelse af, hvad han selv har villet sige. Det af mig under Lit. b stillede subsidiaire Forslag om, at „findes“ skal forandres til „drives“, vil den ærede Forslagsstiller altsaa ikke kunne have Noget imod. Hvad derimod angaaer mit principale Forslag under Lit. a, da har det en anden Betydning, og jeg er ikke her ligesaa vis paa, at det blot indeholder en Redactionsændring. Jeg skal derfor henstille til det ærede Medlem, om han ikke maaskee vil udtale sig derom. Jeg har nemlig tænkt mig, at man, naar denne Lov kom ud, burde tage Fæstegodsset, som det da forelaa, og ikke tillade, at der gjordes væsentlige Forandringer, som kunde faae Indflydelse paa Leitheden ved en Udløsning af Fæstegodsset til Selveie; men det er aabenbart, at dersom der fandtes et Terrain her i Landet, hvor en Fæstegaard laa paa en Jord, under hvilken der var et righoldigt Kalklag eller et andet Produkt, som med